

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Perfformiad
Dyddiad y Cyfarfod:	31 Ionawr 2019
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Yr Aelod Arweiniol dros Addysg, Plant a Phobl Ifanc/ Pennaeth Gwasanaethau Addysg a Phlant
Awdur yr Adroddiad:	Prif Reolwr Addysg ac Arweinydd Uwchradd a Chynradd GwE
Teitl:	Canlyniadau Arholiadau Allanol a Wiriwyd 2018

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Perfformiad arholiadau CA4 ac ôl 16 wedi'u dilysu yn ysgolion uwchradd Sir Ddinbych.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Darparu gwybodaeth ynglŷn â pherfformiad ysgolion Sir Ddinbych yn arholiadau allanol 2018.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod yr aelodau'n adolygu a chyflwyno sylwadau ar berfformiad ysgolion yn erbyn y perfformiad blaenorol a chytuno ar feysydd i'w gwella.

4. Data Cymharol Cyfnod Allweddol 4

Mae'r adroddiad hwn yn wahanol i flynyddoedd blaenorol er mwyn cymryd i ystyriaeth bod Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno newidiadau sylweddol i'r ffordd y caiff mesurau perfformiad eu hadrodd. Yn dilyn ymgynghoriad Llywodraeth Cymru ar gyhoeddi asesiadau athrawon yn y dyfodol, nid oes unrhyw wybodaeth gymharol na gwybodaeth feincnodi ar gael.

Mae'r newidiadau sylweddol i batrwm a nifer y disgyblion a safodd arholiadau yn ystod Haf 2018 wedi cael effaith ar ganlyniadau, fel y gwelir yn y ffaith bod cyfran y graddau A* i C ar draws yr holl bynciau yng Nghymru wedi gostwng o 1.2pc i 61.6%. Mae TGAU yn y broses o gael eu diwygio, ac fe gafodd 15 o bynciau diweddaredig eu sefyll am y tro cyntaf yn ystod yr haf hwn. Cafodd y gyfres newydd o gymwysterau TGAU Gwyddoniaeth eu harchwilio am y tro cyntaf yn 2018, ac mae'n cyd-fynd â'r newidiadau i ddangosyddion perfformiad CA4, i gynnwys un canlyniad yn unig ar gyfer Gwyddoniaeth, fel dau fesur yn y dangosydd 9 wedi'i gapio.

Mae newidiadau sylweddol wedi bod i ffiniau graddau ers haf 2017 a mis Tachwedd 2017 o'u cymharu â haf 2018, yn arbennig ar radd C mewn Saesneg a mathemateg. Mae hyn wedi'i gwneud yn anodd i rai ysgolion sicrhau eu bod yn gwneud rhagamcanion ac yn gosod y targedau cywir. Ers mis Medi, mae ysgolion a swyddogion wedi gofyn am eglurhad ar y rhesymau dros y cynnydd. Ym mis Hydref,

cyhoeddodd Cymwysterau Cymru adroddiad ar ffiniau graddau Saesneg yn benodol. Er gwaethaf canfyddiadau Cymwysterau Cymru, mae penaethiaid ein hysgolion uwchradd ynghyd â swyddogion yn gytûn bod penderfyniadau'n ymwneud â chofrestru wedi dylanwadu'n gryf ar ddata ysgolion Sir Ddinbych.

Dadansoddiad o ganlyniadau Sir Ddinbych yn seiliedig ar Ddadansoddiad Cychwynnol prif ddangosyddion Llywodraeth Cymru. Yn 2018, roedd gostyngiad yng nghanran pob un o'r prif ddangosyddion o'i gymharu â 2017, ac yn arbennig mewn Gwyddoniaeth a'r Sgôr Capio 9.

Mesuryddion Perfformiad	2017	2018	Cymru 18
TL2+	50.0	47.5	55.1
TL2	63.6	59.8	66.9
TL1	90.2	87	93.6
SAESNEG	59.2	55.8	62.6
CYMRAEG	79.3	77.6	74.3
MATHEMATEG	53.5	50.8	59.4
RHIFEDD	55.6	54	58
MATHEMATEG (Gorau o'r 2)	58.4	57.0	63.5
GWYDDONIAETH	66.8	54.3	63
5A*/A	14.4	12.3	18
SGÔR CAPIO 9	333.9	323.5	350.1
PRESENOLDEB	93.7	93.5	93.9

Mae canlyniadau wedi'u dilysu mewn Cymraeg wedi aros yn gyson uchel. Cofrestrodd 22% o ddisgyblion blwyddyn 11 Sir Ddinbych ar gyfer TGAU Cymraeg iaith gyntaf, o'i gymharu â 17.3% yn genedlaethol. Mae perfformiad L2 Saesneg wedi gostwng 3.4%, ond mae perfformiad Sir Ddinbych wedi cael ei effeithio'n sylweddol gan gynnydd sydyn yn ffiniau graddau Saesneg yn ystod Haf 2018. (Atodiad 1)

Er bod cynnydd tebyg a sylweddol i ffiniau graddau mathemateg a rhifedd yn 2018, roedd gostyngiad llai mewn Mathemateg yn Sir Ddinbych. O ganlyniad, mae rhifedd a'r canran o ddysgwyr a enillodd un o'r ddau wedi effeithio'r cynnydd disgwylidig yn nangosydd TL2+. O ganlyniad, mae perfformiad L2+ 3.7% yn is. Oherwydd newidiadau i'r cymhwyster Gwyddoniaeth, ni ellir cymharu â pherfformiad 2017.

Er bod y bwlch rhwng perfformiad bechgyn a merched wedi cynyddu yn bron bob un o'r dangosyddion, a hynny'n bennaf o ganlyniad i ostyngiad ym mherfformiad bechgyn, ond y mae hefyd yn wir bod perfformiad merched yn L2+, Saesneg, mathemateg, rhifedd a'r gorau o'r ddau wedi gwella. Er gwaethaf yr anwadawlch yn y ffiniau graddau, perfformiodd merched yn well yn 2018 o'i gymharu â 2017.

Mae perfformiad disgyblion sy'n cael pryddau ysgol am ddim (PYDd) ar y dangosydd L2+ wedi cynyddu'n sylweddol yn 2018, ac o ganlyniad, mae perfformiad yn 2018 yn unol â chyfartaledd Cymru i raddau helaeth, 27.5% yn Sir Ddinbych, 29.4% yng Nghymru. Mewn nifer o ddangosyddion, mae'r gwahaniaeth rhwng perfformiad disgyblion PYDd a'r rheiny nad ydynt yn cael PYDd, wedi gostwng.

Gwaharddiadau

Yn 2016-17, roedd 0.5 gwaharddiad parhaol fesul 1,000 o ddisgyblion mewn ysgolion a gynhelir ac unedau atgyfeirio disgyblion yn Sir Ddinbych. Mae hyn yn cymharu'n ffafriol â chyfradd Cymru o 0.4. Yn Sir Ddinbych, roedd 1.6 gwaharddiad cyfnod penodol dros bum niwrnod fesul 1000 o ddisgyblion mewn ysgolion a gynhelir ac

unedau atgyfeirio disgyblion yn Sir Ddinbych. Mae hyn yn llai na'r ffigur cenedlaethol o 1.9. Mae gwaharddiadau cyfnod penodol o bum niwrnod neu lai yn sylweddol is na'r gyfradd genedlaethol (104.5 fesul 100 o ddisgyblion) yn ein hysgolion arbennig, sydd ar 81.8. Mae ein hysgolion prif ffrwd yn gwahardd ar gyfradd o 102.8 fesul 1000 o ddisgyblion, o'i gymharu â'r gyfradd genedlaethol o 32.4. (Atodiad 3)

Presenoldeb

Mae presenoldeb mewn ysgolion cynradd wedi gwella o 0.8% dros y pum mlynedd diwethaf, o 84.3% yn 2012-3 i 95.1% yn 2017, mae hyn y uwch na chyfartaledd Cymru o 94.9%. Dros y tair blynedd diwethaf, ychydig o wahaniaeth sydd wedi bod rhwng y rhywiau ac mae'r gwahaniaeth rhwng disgyblion PYDd a disgyblion nad ydynt yn cael PYDd wedi lleihau yn ystod y cyfnod hwn. Mae presenoldeb mewn ysgolion Uwchradd wedi gostwng o 0.2% yn y flwyddyn ddiwethaf, fodd bynnag, mae tuedd cyffredinol o gynnydd o 1.2% wedi bod ers 2013, o 92.4% i 93.5% yn 2018, mae hyn yn gosod yr ALI yn 17eg yng Nghymru a chyfartaledd Cymru o 93%.

Mae'r bwch rhwng y rhywiau wedi gostwng 0.2% yn 2017 o 0.5% yn 2016. Mae'r bwch rhwng disgyblion PYDd a disgyblion nad ydynt yn cael PYDd wedi aros yn gyson ar 5.7% yn 2018. (Atodiad 4)

Cryfderau a llwyddiannau

- Ysgolion cynhwysol, nodir hefyd bod cydweithio cryf i ddatblygu darpariaeth a chwricwlwm eang a chytbwys ar gyfer pob dysgwr.
- Perfformiad Cymraeg iaith gyntaf yn gyson uchel.
- Presenoldeb ysgolion cynradd
- Gwelliannau sylweddol mewn ysgolion penodol ar rai dangosyddion.
- Cynnydd ym mherfformiad disgyblion PYDd

Meysydd i'w gwella

- Gwella perfformiad mewn Saesneg, mathemateg a gwyddoniaeth yng nghyfnod allweddol 4
- Mewn ysgolion penodol, parhau i wella ansawdd arweinyddiaeth ac arbenigeddau adrannol mewn pynciau craidd.
- Presenoldeb ysgolion uwchradd.
- Gwaharddiadau cyfnod penodol o bum niwrnod neu lai
- Lleihad mewn amrywiant ysgol yn enwedig ar draws pynciau craidd

Cyfnod Allweddol 5

Mesuryddion Perfformiad	2017	2018	+ / - 2017/2018	Cymru 2018
Chweched Dosbarth - % o ddisgyblion 17 mlwydd oed sydd wedi llwyddo i ennill Lefel 3	97.5	98.2	+0.7	97.6
Chweched Dosbarth - % o ddisgyblion 17	9.9	10.4	+0.5	13.4

mlwydd oed sydd wedi llwyddo i ennill 3 A* - A				
Chweched Dosbarth - % o ddisgyblion 17 mlwydd oed sydd wedi llwyddo i ennill 3 A* - C	51.0	53.6	+2.6	58.1

Cryfderau a llwyddiannau

- Perfformiad gwell ym mhob un o'r tri phrif Ddangosydd Perfformiad Allweddol cenedlaethol ôl 16, gyda L3 uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol. Atodiad 2

Meysydd i'w gwella

- Parhau i wella canlyniadau gan ddefnyddio'r Gwasanaeth Llyfrgell a Chyhoeddiadau'r Cynulliad i osod targedau a thracio.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r adroddiad hwn yn cyfrannu at y flaenoriaeth gorfforaethol Pobl Ifanc: Man lle bydd pobl iau am fyw a gweithio ynddo a chanddynt y sgiliau i wneud hynny. Gweld pob plentyn sy'n cyflawni'r safon a ddisgwylir ar ddiwedd yr ysgol gynradd (Lefel 4, Cyfnod Allweddol 2) yn cyflawni 5 TGAU A*-C (Lefel 2 Cyfnod Allweddol 4), gan gynnwys Saesneg neu Gymraeg (iaith 1af) a Mathemateg, erbyn diwedd yr ysgol uwchradd.

6. Beth fydd cost hyn a beth fydd ei effaith ar wasanaethau eraill?

Amherthnasol

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

Sir Ddinbych ffyniannus
Sir Ddinbych wydn
Sir Ddinbych iachach
Sir Ddinbych fwy cyfartal
Sir Ddinbych gyda chymunedau cydlynol
Sir Ddinbych lle mae diwylliant bywiog a'r Gymraeg yn ffynnu
Sir Ddinbych sy'n gyfrifol yn fyd-eang

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgorau Craffu ac eraill?

Amherthnasol

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Amherthnasol

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- Bydd yr Awdurdod Lleol a GwE yn parhau i herio Penaethiaid a rheolwyr ysgolion i sicrhau bod yr ysgolion yn cymryd y camau gweithredu priodol er mwyn gwella safonau.
- Lleihau unrhyw risgiau i gefnogaeth a heriau yn ysgolion Sir Ddinbych, mae Swyddogion Addysg yn yr Awdurdod yn monitro ac yn asesu ansawdd y gwasanaeth addysg rhanbarthol (GwE).
- Sicrhau gwelliant yng nghanlyniadau arholiadau allanol.
- Parhau i wella yn erbyn y gostyngiad yng Ngrant Llwybrau Dysgu 14-19 a chyllid TRAC Cronfa Gymdeithasol Ewrop.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae Erthygl 7.4.2(b) o Gyfansoddiad y Cyngor yn amlinellu pwerau'r Pwyllgor Archwilio mewn perthynas ag adolygu amcanion perfformiad a pholisi.

Swyddog Cyswllt:

Prif Reolwr Addysg

Ffôn: 01824 708027